

veverka

Lesní ekosystém

Proč jsou lesy důležité?

Les není tvořen jen desítkami či stovkami stromů rostoucích na jednom místě nebo v jedné oblasti. Jedná se o vzájemně provázané společenství stromů, rostlin a živočichů, o ucelený ekosystém. Pod jeho listnatou střešou žije množství malých i velkých živočichů – jednobuněční, žížaly, hlemýždi, mravenci, brouci a také zmije, mloci, kukačky, ještěři, myši, divoká prasata a jeleni. Každý živočišný druh žije v určitém patře porostu: v korunách stromů, na kmenech nebo v jejich dutinách, v křovinách a mezi bylinami, ve spadaném listí nebo v zemi. Biologové hovoří o ekosystému lesa a zkoumají koloběh látek, do kterého jsou zapojeni lesní obyvatelé a jejich společenstva. Slovo ekosystém vzniklo z řeckého *oikos* (domácnost).

ježek

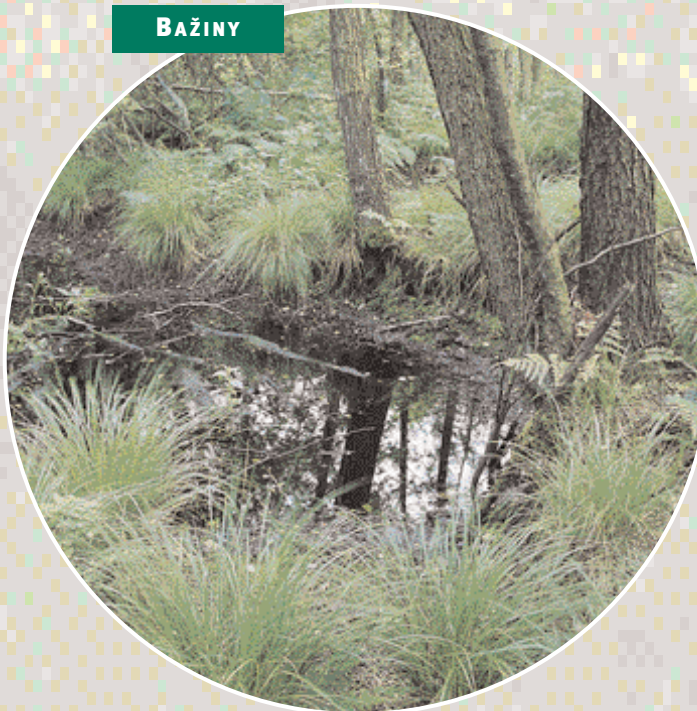

MONOKULTURY

▲ Lesy, jak je známe dnes, mají s původním přírodním lesem společného jen velmi málo. Většinou je tvoří čistě smrkové nebo borovicové porosty, kde lesníci zasázeli stromy v hustých řadách, aby dosáhli co nejvyššího výtěžku dřeva. Takové lesy se nazývají monokultury, protože sestávají pouze z jednoho rostlinného druhu. Přírodním lesem naší zeměpisné šířky je les smíšený z listnatých a jehličnatých stromů. Z listnáčů se v něm nejčastěji uplatňují duby, buky, jasan, javory, břízy a jilmy, z jehličnanů pak smrky, borovice a jedle. Jedle, smrky i borovice u nás v minulosti rostly od podhůří až po hory. Jedle se v našich lesích objevovala poměrně hojně, ale následkem znečištěného ovzduší a kácení na stavební dřevo, například v Krušných horách, mnohde vymizela. Nalézt ji ještě můžeme v neporušených podhorských a horských lesích spolu s bukem a smrkem. Smrk je dosud často pěstován v monokulturách. K úhynu smrků dochází zejména v Krušných a Jizerských horách, v Krkonoších, ale také na svazích Moravskoslezských Beskyd.

▼ Zdravé lesy a močály v nich jsou pro přilehlá území neobyčejně důležité. Dokáží pojmout obrovské množství vody a postupně ji zase vydávat okolní krajině. Tak se starají o vyváženost podnebí (klimatu). Do lesního podloží se stahuje čistá podzemní voda, z níž pak člověk získává pitnou vodu.

BAŽINY

KOŘENY

◀ Hustá spleť kořenů zpevňuje půdu na svazích hor. Porosty mechů, přesliček a kapradin v sobě hromadí dešťovou vodu, která se tak může pozvolna vsakovat do země. V oblastech, kde jsou horské lesy poškozené, nebo dokonce odumřelé, sklouzává při dešti a v době tání sněhu obrovská masa půdy a suti do údolí, vznikají obávané půdní sesuvy. Takové masy bahna mohou zavalit celé vesnice a ohrozit život jejich obyvatel.

Strakapoud velký

Kalous ušatý

▶ Také odumřelé dřevo patří do ekosystému lesa, je součástí neustálého koloběhu látek.

Mravenci sí v padlých kmenech stavějí svá obydlí, vyrůstají tu mechy a houby, shromažďují se zde také brouci a nepřeberné množství dalších drobných živočichů. Ti všichni přispívají k pomalému rozkladu mrtvého dřeva na humus. Půda obohacená humusem pak poskytuje stromům vydatnou výživu. Tím se koloběh látek v ekosystému lesa uzavírá.

STARÉ TROUČNIVĚJÍCÍ DŘEVO

Mravenec lesní

Rejsek lesní

Prase divoké – bachyně (samice) s mláďaty

Jelen evropský

V lese na trouchnivějícím dřevě, na borce stromů, ale i na kamenech či skalách můžeme pozorovat lišejníky (Lichenes), složené organismy, jejichž stélku tvoří houba (mykobiont) a sinice nebo řasa (fykobiont). Lišejníky jsou velmi citlivé na znečištění ovzduší, jsou to tzv. bioindikátory. Z lišejníků se získávají cenné látky pro farmaceutický, potravinářský i kosmetický průmysl. V severských oblastech tvoří lišejníky součást potravy sobích stád.

LIŠEJNÍKY